

Notat

20. august 2020

Beredskab til samråd den 3. september 2020

Hvorfor kan ordet "eskimo" forekomme stødende?

- Ordet "eskimo" menes at betyde enten "dem, der spiser rådt kød", "dem, som laver snesko" eller "de ekskommunikerede (med andre ord hedninge)".
- "Eskimo" er en betegnelse som de arktiske folk er blevet tildelt i begyndelsen af 16-tallet, og er altså ikke en selvvalgt betegnelse. *Kilde: Nationalmuseet*

Er det ikke en glidebane, at museerne begynder at censurere vores fælles kulturarv bare for "please" nogle få grupper?

- Jeg mener ikke, at der er tale om censur, når Nationalmuseet vælger at fjerne ordet "eskimo" fra deres udstillinger.
- Værkernes originaltitler ændres ikke, og gamle registreringer med datidens betegnelser bevares i museets registreringssystem.
- Der er ikke noget nyt i, at et museum løbende ændrer i udstillingerne, så disse er tidssvarene. De pågældende udstillinger er næsten 30 år gamle.

Hvilke ord vil Nationalmuseet anvende, når de nu ikke længere vil bruge "eskimo"?

- National Museet har oplyst, at de så vidt muligt vil undgå at bruge fællesbetegnelser. Dette for at fremvise diversiteten i hele det Arktiske område. I de tilfælde, hvor det giver mening, vil museet benytte "inuit", der betyder "menneske" i stedet for "eskimo".

Hvad er ministerens egen personlige holdning til brug af ordet eskimo?

- Jeg forbinder ikke selv begrebet "Eskimo" med noget negativt. [Det er dog ikke et ord, som jeg selv anvender. Jeg bruger som regel betegnelsen inuit eller grønlandere]

Hvad er begrundelsen for, at nationalmuseet har skiftet navnet ud?

- Så vidt jeg kan forstå, er der flere årsager. Dels anvendes begrebet ikke længere i videnskabelige kredse, og dels opfattes ordet negativt af mange af de mennesker, som bor i de arktiske områder.

Er der ikke også problemer med identitetspolitik på Kunstakademiet, som Weekendavisen har skrevet om?

- Jeg kender godt artiklen "Kunstigt Akademi" fra Weekendavisen den 8. april. Og jeg vil gerne medgive, at det ikke er noget rart billede den tegner af studiemiljøet.
- Sådan som jeg har fået sagen oplyst fra Kunstakademiet, er det en konkret personalesag, der ligger til grund for problemerne med studiemiljøet, og den er Kunstakademiets ledelse i gang med at håndtere.

Hvad mener ministeren om de nye adfærdsregler, der indføres f.eks. på uddannelsesinstitutioner i øjeblikket – at man ikke må synge "Den danske sang er en ung blond pige", at man ikke må have sombrero på til universitetsfester og at Pippi Langstrømpes far ikke må være negerkonge?

- Som jeg sagde i mit svar, så kører der i øjeblikket en hel masse debatter om, hvordan vi skal tale og opføre os, bl.a. på sociale medier.
- Jeg tror, at de debatter skal ses i lyset af, at vores måde at omgås og tale sammen i det hele taget ændrer sig. Jeg er enig i, at de debatter godt kan virke meget hysteriske

og fremmedgørende – og det gælder tit begge sider i debatten.

- Men jeg tror som sagt også, at vi som politikere skal passe på med at forsøge at gå ind og lade som om vi kan give autoritative svar i de debatter.
- Som kulturminister kan jeg selvfølgelig godt blive bekymret, hvis man begynder at tale om at censurere kulturarven. Men jeg synes ikke, at det er min opgave at blande mig i konkrete situationer.
- Eksempelvis: Som kulturminister synes jeg, at det er en vigtig prioritet at bevare og formidle den danske sangskat. Helt indiskutabelt.
- Men diskussionen om, hvilke konkrete sange en konkret uddannelsesinstitution synes, at man skal synge ved morgensang – det er altså noget, de selv må diskutere. Jeg vil hellere positivt arbejde for, at vi synger noget mere, og at børn og unge introduceres til sang og musik, i stedet for at trække noget ned over hovedet på nogen.

Baggrund

I 2012 blev daværende kulturminister Uffe Elbæk kaldt i samråd af Dansk Folkeparti, da Nationalmuseet lavede en udstilling om prærieindianerne, som ikke indeholdte museets samling af skalpe. I udstillingen indgik i stedet en tom montre, der fortalte historien om skalpe. I samrådstalen lagde den daværende minister vægt på, at han ikke ville diktere Nationalmuseet, hvilke genstande museet skulle vise frem.

I 2016 valgte Statens Museum for Kunst at fjerne ordene neger og hottentot fra registreringen af museets værker. Værkernes originaltitler blev ikke ændret og er stadig synlige på skiltene ved kunstværkerne. De gamle registreringer med gamle betegnelser bevares stadig i museets registreringssystem af hensyn til den historiske kontekst, hvori værkerne er registreret.

Der er ikke hidtil set eksempler på, at statuer og mindesmærker i Danmark er krævet fjernet, men Anders Jerichow fra Politiken har skrevet en artikel om, at en "De Connicks Vej" i Rudersdal bør ændre navn, da den pågældende ejede skibe involveret i slavehandel. Rudersdals borgmester har afvist dette.

Teknik- og Miljøborgmester i København, Nina Hedeager Olsen (EL) lægger i stedet op til, at oprørsledere fra de tidligere dansk-vestindiske øer bør lægge navn til flere veje, f.eks. i den nye bydel i Nordhavnen. MF Rosa Lund (EL) har desuden talt for at nedsætte en kommission, der skal gennemgå skulpturer, mindesmærker og bygninger og deklarerer dem, der har forbindelse til slaveriet.

I en artikel i Weekendavisen den 8. april fremstår Kunstakademiet som præget af et sekterisk identitetspolitisk miljø, hvor der ikke er plads til fri kunstnerisk udfoldelse og til værket. Ifølge artiklen kræver en dominerende gruppe af studerende, at kunsten skal være underordnet en politisk og ideologisk norm for at blive anerkendt. Nogle af de unavngivne kilder til artiklen betegner miljøet som en "stikkerkultur" og beskriver et arbejdsklima, hvor lærere er bange for at krænke de studerendes følelser, når de udøver værkkritik. Artiklen beskriver blandt andet en personalesag mod en professor, som dels har haft et forhold til en studerende men også af andre studerende beskyldes for chikane og dårlig undervisning. Den pågældende professor Ferdinand Kragh står også frem og udtaler sig i artiklen. I Weekendavisen den 15. april var der reaktioner på artiklen fra andre personer med tilknytning til Kunstakademiet, bl.a. en navngiven studerende, som mente at artiklen af 8. april var stærkt overdrevet.

Kunstakademiet oplyser, at institutionen i april afsluttede en undersøgelse af studiemiljøet v/ Dansk Erhvervspsykologi på baggrund af den konkrete sag vedrørende Ferdinand Kragh. Undersøgelsesrapporten konkluderer, at halvdelen af de studerende på malerskolen er tilfredse med arbejdsmiljøet, mens den anden halvdel er utilfredse. Den utilfredse gruppe oplever, at Ferdinand Kragh har favoriseret nogle studerende og ikke har leveret en struktureret undervisning. Ferdinand Kragh har af skolen fået en advarsel, fordi han har haft et seksuelt forhold til én studerende på malerskolen. Kunstakademiet har på grundlag af rapporten besluttet, at Ferdinand Kragh i efteråret får tilknyttet en "mentor", der skal hjælpe ham med at få mere struktur på sin undervisning.